

ningsmasten, scheepvaartbakens, alleenstaande bomen en weidepalen. Op deze plaatsen wordt ook meestal de gevangen vis verorberd.

De waarnemingen buiten de trektijd zijn als volgt: 5 data in november, 3 in december, 1 in februari, 4 in juni en 2 in juli. Het betreft in alle gevallen solitaire exemplaren. Bovendien verbleef van begin juni tot half juli 1941 een Visarend te Nederweert (HENS, 1965).

Blauwe reiger

Ardea cinerea

Status: Jaarvogel. Vrij schaarse broedvogel. Doortrekker en wintergast in vrij klein aantal.

Verspreiding: De Blauwe reiger broedt in een tweetal kolonies in Midden-Limburg. Elders in de provincie worden incidenteel broedgevallen vastgesteld.

Buiten de broedtijd kan de soort overal worden aangetroffen. Vooral langs de Maas en de grindgaten kunnen regelmatig concentraties van vele tientallen exemplaren optreden (bijv. bij Eijsden en Maasbracht). De Blauwe reiger komt overal voor waar open wa-

ter aanwezig is: beken, rivieren, moerassen, grindgaten, zandafgravingen en vijvers. Daarnaast kan de soort op (vochtige) weilanden en akkers worden waargenomen. Overzomerende reigers worden meestal bij voedselrijke plaatsen aangetroffen.

Voorkomen in het broedseizoen: Uit de periode 1900 - 1965 worden de navolgende broedgevallen beschreven. 1911: 4-5 nesten te Swalmen, 1936 én 1937: 1 nest te Gronsveld, 1944: 1 nest te Geysteren en 1958: 1 nest te Weert (HENS, 1965).

Met het ontstaan van de kolonie bij Nederweert in 1968 heeft de Blauwe reiger zich definitief als broedvogel in Limburg gevestigd. In 1977 is een tweede kolonie bij Wessem ontdekt, die bij navraag al sinds 1970 blijkt te bestaan. Het aantal broedparen is daar de laatste jaren sterk toegenomen (zie tabel II). De reigers broeden er in een elzenbos op een hoogte van ongeveer vijf meter. In 1976 heeft een broedgeval plaatsgevonden bij Hel-den (BLOK, en ROOS, 1977).

Voorkomen buiten het broedseizoen: De najaarstrek vindt plaats van eind juni tot in november. Tot en met

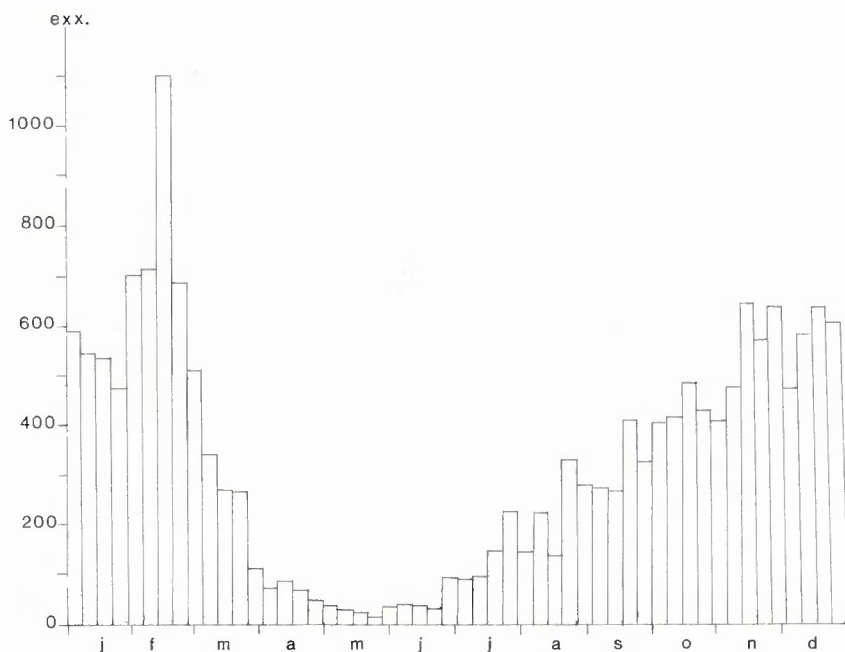

Blauwe reiger

augustus kan men overigens beter van verplaatsingen spreken. Jonge en oude vogels verlaten dan de kolonies en verspreiden zich. De echte doortrek begint in september, wanneer enkelingen en groepjes (tot 20 exx.) overtrekkend kunnen worden waargenomen.

In de maanden november t/m januari blijft de winterpopulatie min of meer constant, maar onder invloed van vorst kunnen flinke schommelingen in het aantal optreden. De reigers concentreren zich dan rond open en visrijk water. De voorjaarsstrek begint in februari en gaat door tot ver in april (zie ook fig. 2). De meeste vogels trekken in februari door, hetgeen samenhangt met de bezetting van de broedkolonies in deze maand (BLOK, 1980).

De Blauwe reiger is altijd al een gewone doortrekker en wintergast in Limburg geweest, al is de soort tegenwoordig talrijker. Waar in de periode tot 1965 35 exemplaren het maximum is in één groep (HENS, 1965), worden nu veel grotere groepen waargenomen (bijv. 15-10-1977: 91 exx. te Maasbracht en 17-2-1983: ± 120 exx. te Eijsden). De toename staat onge-

Tabel II. Het aantal nesten van Blauwe reigers in de kolonies sinds 1968.

	Nederweert	Wessem
1968	3	—
1969	7	—
1970	14	?
1972	17	?
1973	19	?
1974	22	?
1975	28	?
1976	24	?
1977	?	25-30
1978	?	50
1979	?	80
1980	4-5	?
1981	?	125

twijfeld in verband met het feit dat, zowel in Nederland als daarbuiten, de broedpopulatie groter is geworden (BLOK, 1980); voorts zal ook het ont-

staan van de grindgaten in Limburg een rol spelen.

Bijzonderheden: In juni 1980 is een dode, geheel zwarte reiger gevonden te Herten. Op 11-7-1980 is te Stevensweert een zeer donker exemplaar waargenomen.

Literatuur

- BLOK, A.A., 1980. De Blauwe reiger. Kosmos Vogelmonografieën.
 BLOK, A.A. en M. Roos, 1977. Blauwe reigerencensus 1970-1976. Het Vogeljaar 25: 205-223.
 BIJLSMA, R., 1976. Ongestuwde trek van roofvogels (Falconiformes) in het binnenland.
 HENS, P.A., 1965. Avifauna van de Nederlandse provincie Limburg, benevens een vergelijking met die der aangrenzende gebieden. Publ. Natuurhist. Gen. Limb., reeks XV. Tweede, herziene druk.

Naar een nieuwe Avifauna

Zoals op bladzijde 65 al is aangekondigd, wordt door leden van de Vogelstudiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg en de Vogelwacht Limburg, hard gewerkt om in 1985 tot de uitgave van een nieuwe Avifauna van Limburg te komen. Hier volgen, o.a. om een idee te geven van de opzet van deze Avifauna beschrijvingen van de Visarend en de Blauwe reiger in Limburg. In een komend nummer van het Maandblad wordt dan nog de Kramsvogel behandeld. Tezijnertijd zal aan de hand van deze voorpublicaties een prospectus worden samengesteld. Tekst en figuren voor deze drie voorpublicaties werden geleverd door Ruud Foppen, Wim Ganzevles, Fred Hustings, Frans Schepers, Ran Schols, Jaap Stoffels en Jacques Ummels.
 De tekeningen zijn van de hand van H. Bekkers.

Een voedselrijk bosje bij Ooyen en de verspreiding van Voorjaarshelmbloem (*Corydalis solida*) in Limburg.

Jos Hoogveld

Postbus 6119, Groningen

In 1976 hoorde ik van Hay Rutten dat er langs de Maas bij Ooyen (gemeente Broekhuizen) een bosje ligt met een rijke voorjaarsflora.

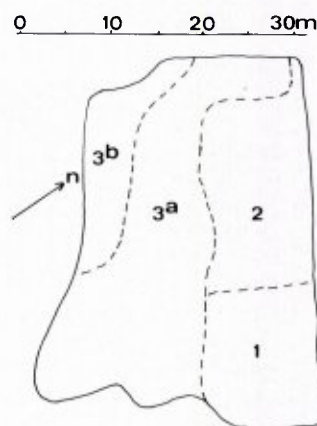
Volgens VAN ECK, (1973) is een stukje bos ten noorden van het veer Lomm-Lottum een van de laatste stukjes rivierbos in Nederland: een bostype dat nog wel eens door rivierwater overstroomd wordt en daardoor wat voedselrijker is dan bossen in de omgeving op voedselarme, droge zandgronden. Het voedselarme Eiken-Berkenbos gaat daar over in een soort Eiken-Haagbeukenbos waarin veel Hazelaar voorkomt. In de ondergroei komen onder andere Muskuskruid, Gele dovenetel en Voorjaarshelmbloem voor.

Als derde is er dan nog bij Grubbenvorst langs de Maas een sterk op het hiervoor bij het veer Lomm-Lottum genoemde gelijkend bosje: de hogere delen van een bronbos, iets voor de monding van de Everlose Beek. De lager gelegen delen van dit bos staan 's winters soms onder water. Op de hogere delen komen veel Hazelaars voor maar slechts weinig voorjaarsplanten.

Het bos dat in dit artikel wordt beschreven, staat dus niet alleen.

Dit voedselrijke bosje ligt langs de Maas in de zuidwesthoek van kilometerhok 52-26-33. De zandgronden ten westen hiervan zijn bedekt met naaldbos. Slechts een smal lint (in het zuidoosten ongeveer 2,5 m breed) aan de

oostzijde van het pad dat de begrenzing vormt met het naaldbos, bestaat uit loofbos dat typerend is voor voedselrijkere plaatsen. In dit deel van het bos trof ik bij mijn eerste bezoek op 9 mei 1977 veel Gevlekte aronskelk, ta-

Figuur 1. Het bredere deel van het boslint met een schets van de vegetatie. In gebied 1: Bosanemoon (circa 20% bedekkend), Dagkoekoeksbloem (tw), Drienerfmuur (tw), Klimop (zw), Voorjaarshelmbloem (tw), Gevlekte aronskelk (w), Boshavikskruid (tv), Schaduwgras (w); voor gebied 2: zie opname 1 in Tabel I; gebied 3a: Gevlekte aronskerk (tv), Kamperfoelie (v), Meidoorn (v), Hondсроos (v), Bochtige smelee (zv), Schaduwgras (v); gebied 3b is niet met kruiden begroeid maar heeft wel een dikke strooisellaag. v = veel, tv = tamelijk veel, w = weinig, tw = tamelijk weinig.